

УДК 340.11
ББК 67.0
П 78

П 78 **Проблеми юриспруденції: теорія, практика, суспільний досвід:**
збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної
конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 8 жовтня 2013
року. Тези наукових доповідей. – К., 2013. – 280 с.

ISBN 978-966-457-189-7

У збірник увійшли кращі тези наукових доповідей з юридичних пи-
тань, які оприлюднені 8 жовтня 2013 року на Інтернет-сторінках сайту
www.LegalActivity.com.ua, де також можна ознайомитися з відгуками, ко-
ментарями та науковими дискусіями учасників конференції, відвідувачів
та гостей сайту.

Збірник стане у пригоді науковим, науково-педагогічним працівникам
вищих навчальних закладів та наукових установ, докторантам, аспірантам,
студентам юридичного спрямування, юристам, адвокатам, правозахисникам,
працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування, іншим
особам, яких цікавлять актуальні проблеми юридичної науки.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація
та стилістика авторських текстів, які були запропоновані учасниками
конференції.

Організаційний комітет Міжнародної юридичної науково-практичної
Інтернет-конференції не завжди поділяє думки учасників конференції.

Повну відповідальність за зміст тез доповідей, достовірність та
якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керів-
ники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів
та наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ББК 67.0

Усі права захищені. За будь-якого використання матеріалів конфе-
ренції посилання на джерело є обов'язковим.

ISBN 978-966-457-189-7

© Колектив авторів, 2013

© МЮНПК «Актуальна юриспруденція», 2013

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

Теорія та історія держави і права.

Історія політичних і правових учень. Філософія права

<i>Артемчук Дмитро Олександрович (м. Одеса)</i> Принцип поділу влади в контексті дореволюційної юридичної науки	10
<i>Бедрій Мар'ян Миронович (м. Львів)</i> Правові звичаї у системі права Стародавнього Вавилону (III тис. до н. е. – VI ст. до н. е.)	13
<i>Беляєва Марина Валеріївна, Карнаух Ганна Володимирівна (м. Дніпропетровськ)</i> Теоретико-правовий аналіз співвідношення понять «джерело права» та «форма права»	18
<i>Бойко Вікторія Володимирівна (м. Львів)</i> Примітка як засіб юридичної техніки закріплення зв'язку між конкуруючими правовими нормами	21
<i>Ващенко Алла Володимирівна (м. Харків)</i> Концепція Української держави за проектом Конституції М. Сціборського: історико-правовий аналіз	25
<i>Глек Андрій Ігорович (м. Чернівці)</i> Колізійні норми: проблемні аспекти	28
<i>Кучук Андрій Миколайович (м. Дніпропетровськ)</i> Теорія держави і права: атавізм радянської науки чи потреба сьогодення.....	32
<i>Наливайко Лариса Романівна, Бардаченко Дмитро Володимирович (м. Дніпропетровськ)</i> Співвідношення норм міжнародного і національного права: теоретико-правові засади.....	35
<i>Наливайко Олег Іванович, Мартиросян Лусіне Саркісівна (м. Дніпропетровськ)</i> Співвідношення понять «правотворчість» та «законотворчість»	38

<i>Фонарюк Олена Юріївна (м. Львів)</i>	
Агресія як причина протиправної поведінки	41
<i>Чижеева Зура Чимырбаевна (г. Бишкек, Кыргызстан)</i>	
Национальная правовая система Кыргызской Республики в переходный период	46
<i>Шефель Сергей Викторович (м. Сімферополь)</i>	
Екософія права: антропологічний зріз	51

СЕКЦІЯ 2.

**Конституційне право. Адміністративне право і процес.
Фінансове право. Інформаційне право.
Міжнародне публічне право**

<i>Авдєєв Дмитро Євгенович (м. Харків)</i>	
Цінні папери в інструментальній структурі управління державним боргом	57
<i>Бровко Наталія Іванівна (м. Біла Церква)</i>	
Правовий аналіз інформаційної відкритості діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини	63
<i>Городецкая Елена Анатольевна (г. Тирасполь, Молдова)</i>	
Новий адміністративно-правовий режим для агропромислового комплексу	66
<i>Івасин Олександр Романович (м. Київ)</i>	
Зміст адміністративного процесу як об'єкту наукового дослідження	70
<i>Кислющасєва Марина Вікторівна (м. Суми)</i>	
Напрямки реформування адміністративно- територіального устрою України.....	73
<i>Коритько Дмитрій Григорович (м. Київ)</i>	
Принципи нагородного права: конституційно-правове дослідження	77
<i>Косілова Ольга Іванівна (м. Київ)</i>	
Інститут омбудсмена в механізмі правового захисту прав і свобод особи – світовий досвід та Україна	82
<i>Орешкова Аліна Федорівна (м. Дніпропетровськ)</i>	
Визначення поняття «податкова звітність» в законодавстві України	87

<i>Пахомова Валерія Артурівна (м. Полтава)</i>	
Особливості прояву диспозитивного методу у фінансовому праві	91
<i>Пеценчук Анастасія Олексіївна (м. Київ)</i>	
Право на життя в системі прав людини	94
<i>Погребняк Наталія Сергіївна (м. Харків)</i>	
Реалізація принципу гласності в роботі апарату парламенту в аспекті розвитку правової системи України відповідно до умов становлення європейського правового простору	97
<i>Радовецька Людмила Василівна (м. Київ)</i>	
Концептуальні положення забезпечення державної безпеки України.....	102
<i>Співак Марина Вікторівна (м. Київ)</i>	
Аналіз суб'єктів державної законодавчої політики в галузі охорони здоров'я	109
<i>Сухонос Володимир Вікторович (м. Суми)</i>	
Конституційне правління: структурна характеристика форм	113
<i>Татарчук Христина Леонідівна (м. Київ)</i>	
Єдність конституційних прав і обов'язків	117
<i>Чаус Євгенія Андріївна (м. Харків)</i>	
Законодавче закріплення захисту особи від порушення умов медіаційної угоди.....	120

СЕКЦІЯ 3.

**Цивільне право і цивільний процес. Сімейне право.
Трудове право. Право соціального забезпечення.
Міжнародне приватне право**

<i>Ахмач Ганна Михайлівна (м. Харків)</i>	
Мирова угода та неузгодженість законодавства: проблемні питання апеляційного провадження	123
<i>Венгринович Оксана Олегівна (м. Київ)</i>	
Охорона прав на об'єкти авторського права за національним законодавством	126
<i>Гапон Олександра Василівна (м. Київ)</i>	
Особливості правової охорони прав інтелектуальної власності на комп'ютерні програми	129

9) необхідністю забезпечення охорони здоров'я не лише на індивідуальному, а й на популяційному рівні [4, с. 35–36].

Суб'єкти державної законодавчої політики в галузі охорони здоров'я є частиною діючого механізму реалізації державної правової політики, що пов'язано насамперед із необхідністю підвищення ефективності діяльності державних органів з питань нагляду за виконанням законів та інших нормативних правових актів. Адже, як відомо, саме на виконавчу владу покладається обов'язок відпрацювання шляхів і способів реалізації законів, здійснення поточного управління. Незадовільне виконання законів значною мірою девальвує законодавчу діяльність, гальмує втілення в життя державної правової політики, зокрема, в галузі охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19. 11. 1992 № 2801-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
2. Про Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Положення затверджено Указом Президента України від 13. 04. 2011 № 467/2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon0.rada.gov.ua/laws/show/467/2011
3. Пашков В. М. Нотатки на полях. Роздуми над проектом Концепції розвитку фармацевтичного сектору / В. М. Пашков. – [Електронний ресурс] / Аптека [#611 (40) 15. 10. 2007]. – Режим доступу: www.apteka.ua/article/5527
4. Ціборовський О. М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О. М. Ціборовський, С. В. Істомін, В. М. Сорока. – К., 2011. – 72 с.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВЛІННЯ: СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ

СУХОНОС Володимир Вікторович,
*д. ю. н., доцент, професор кафедри
державно-правових дисциплін ДВНЗ
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»*

Загалом сучасне державознавство розуміє під формою державного правління «спосіб організації державної влади, який засвідчує взаємозв'язки між вищими органами держави, насамперед між органами законодавчої і виконавчої влади, та особливості статусу глави держави» [1, с. 295]. Проте таке визначення є занадто широким. Річ у тім, що взаємозв'язки між парламентом і урядом (органи законодавчої та виконавчої влади) аж ніяк не характеризують ту чи іншу країну як монархію або республіку. Фактично такий розподіл відбувається виключно виходячи із статусу глави держави.

На сьогодні під монархією розуміється така форма правління, за якої «формально спадкоємний одноосібний глава держави здійснює свої повноваження безстроково і звільняється від юридичної відповідальності перед своїми підданими» [2, с. 214]. Утім таке визначення є також занадто широким, адже може існувати так звана «республіканська» чи «виборна» монархія, за якої монарх обирається на певний термін. Так, відповідно до ст. 51 і 52 Конституції ОАЕ голова Вищої Ради Федерації – раїс, обирається вказаною Радою, що складається з правителів усіх семи еміратів, з числа своїх членів строком на п'ять років [3, с. 431]. Фактично еміри та шейхи ОАЕ можуть закріплювати ту чи іншу особу у якості раїса довічно, але такі вибори відбуваються все ж таки кожні п'ять років, а тому в умовах монархічної держави глава держави може не лише обиратися, але й обиратися на певний період. Саме тому, на нашу думку, головною відмінністю монархії від республіки є не виборність або спадкоємність, чи безстроковість або строковість його повноважень, а наявність або відсутність юридичної відповідальності глави держави перед своїми підданими.

Форма правління може класифікуватися за типами та за образами правління.

Категорія «тип правління», по суті, перекликається із категорією «тип держави» – сукупністю найбільш загальних і стійких рис і ознак держави, що притаманні певному етапу історичного розвитку. Отже, за аналогією із типом держави, **тип правління** – це сукупність найбільш загальних і стійких рис монархії або республіки, що притаманні певному етапу історичного розвитку означених форм правління. При цьому, монархічна форма правління знає три типи: архаїчну монархію (була притаманна для стародавнього світу і означала будь-яке єдиновладдя, незалежно від організаційного статусу монарха), класичну монархію (була притаманна для епохи Середньовіччя і означала лише спадкове єдиновладдя) та конституційну монархію (розпочинається після Великої Французької буржуазної революції і триває донині), яка передбачає закріплення конституцією порядку формування і функціонування монаршої влади. Водночас республіканська форма правління знає лише два типи: архаїчну республіку (була характерною для стародавнього світу і Середньовіччя) та конституційну республіку (розпочинається після 1787 р. і триває донині). На нашу думку, означений поділ фактично відкидає існування так би мовити «класичної республіки» (за аналогією із «класичною монархією»). Проте це є абсолютно коректним, адже «міські республіки» Середньовіччя практично були аналогом давньогрецьких полісів та Римської республіки. Щодо конституційної республіки, то цей тип правління виникає із появою інституту президентства, який закріплюється в конституціях світу. Фактично, саме з кінця XVIII ст. відбувається рух до сучасного типу держави – конституційного, що поступово знаходить своє відображення і в політичній свідомості провідних верств суспільства. Як цілком слушно зазначав з цього приводу основоположних оригінальної доктрини п'яти влад доктор Сунь Ятсен: «За останні десять-дванадцять років розвиток політичної думки в світі йшов у бік конституційного правління» [4, с. 641]. На початку XX ст. конституційне правління стає тим ідеалом, до якого починають прагнути національні еліти. Наприкінці XX ст. воно стає абсолютно домінуючим типом правління.

Щодо **образу правління**, то ця категорія відображає особливості реалізації суверенних прав. В умовах монархії можна

виділити два образи правління: необмежену монархію (суверенітет неподільно належить монарху) та обмежену монархію (суверенітет належить монарху, але його реалізація обмежується певними нормами та процедурами). В умовах республіки поєднання форми панування І. Канта [5, с. 16] з образами правління Ш. Л. Монтеск'є [6, с. 169] утворює три образи правління: авторитарна республіка (суверенітет належить одній особі, яка формує органи державної влади), олігархічна республіка (суверенітет належить групі осіб чи соціальному прошарку, які формують органи державної влади) та поліархічна республіка (суверенітет належить народу, який утворює громадянське суспільство і формує органи державної влади) [7, с. 13].

Кожен образ правління складається із системи правління, а остання може складатися із різновидів правління.

За конституційної держави під **системою правління** розуміються особливості реалізації владних повноважень глави держави з урахуванням його взаємодії з урядом та вищими представницькими органами.

Зокрема, конституційний тип правління передбачає існування таких систем як абсолютна, дуалістична і парламентарна монархія та президентська, парламентська і змішана республіки. При цьому, під абсолютною монархією слід вважати систему правління, за якої уряд несе відповідальність лише перед монархом-законодавцем, повноваження котрого реалізуються виключно в дискреційному порядку [8, с. 36]. Щодо парламентарної, то під нею розуміється така монархія, в умовах якої повноваження глави держави реалізуються виключно у порядку контрастигування [8, с. 43]. Дуалістичною ж необхідно вважати будь-яку монархію, яка не належить до абсолютної чи парламентарної [8, с. 49]. Щодо республік, то в умовах президентської системи правління обраний всенародно або за допомогою всенародно сформованої колегії виборщиків президент є не лише главою держави, а й головою уряду. Парламентські республіки характеризуються тим, що президент обирається за активної участі парламентарів, а змішані – тим, що всенародно обраний президент є главою держави, а уряд очолює прем'єр-міністр.

У свою чергу система правління може містити у своєму складі різновиди правління. Так, зокрема, змішана система рес-

публіканського правління знає такі різновиди як президентсько-парламентську республіку, коли президент призначає голову уряду за згодою парламенту (Україна), та парламентсько-президентську республіку, за якої парламент призначав голову уряду за поданням президента (Монголія).

Таким чином, форма правління є структурованим явищем, яке дозволяє нам поділяти усі форми правління на образи, образи – на системи, а системи – на різновиди правління. При цьому найбільш впливовим елементом виступає система правління. Крім того, форма правління може поділятися з урахуванням історичного розвитку. З цієї точки зору доречним буде припущення про існування не лише конституційної монархії, а й конституційної республіки, а також про той факт, що на сьогодні не існує жодної монархії, яка не була б неконституційною.

Список використаних джерел:

1. Шаповал В. М. Форма державного правління / В. М. Шаповал // Юридична енциклопедія: у 6 т. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.]. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1998–2004. – Т. 6: Т–Я. – 2004. – С. 295–296.
2. Сухонос В. В. Теорія держави і права: [навч. посібник] / В. В. Сухонос. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 536 с.
3. Конституция Объединенных Арабских Эмиратов от 2 декабря 1971 года // Конституции государств Азии: в 3 т. / [ред. Т. Я. Хабриева]. – М.: НОРМА, 2010–2010. – Т. 1: Западная Азия. – 2010. – С. 422–456.
4. Сунь Ятсен. Конституция пяти властей / Сунь Ятсен; [пер. с кит.] // Сунь Ятсен. Избранные произведения / [отв. ред. С. Л. Тихвинский]. – [2-е изд., исправ. и доп.]. – М.: Наука, 1985. – С. 641–656.
5. Кант И. К вечному миру / И. Кант; [пер. с нем. С. Я. Шейнман-Топштейн, Ц. Г. Арзаканьяна] // И. Кант. – Сочинения: в 8 т. – М.: Чоро, 1994–1994. – Т. 7. – 1994. – С. 5–56.
6. Монтескье Ш. Л. О духе законов / Ш. Л. Монтескье // Монтескье Ш. Л. Избранные произведения / [пер. с франц.; ред. М. П. Баскин]. – М.: Ин-т философии АН СССР, 1955. – С. 159–730.
7. Сухонос В. В. Институт главы держави в умовах республіки: конституційно-правовий та історико-теоретичний аспекти: [монографія] / В. В. Сухонос – Суми: Університетська книга, 2011. – 318 с.

8. Сухонос В. В. Монархія як державна форма: історико-теоретичний та конституційно-правовий аспекти: [монографія] / В. В. Сухонос. – Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2010. – 368 с.

ЄДНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І ОБОВ'ЯЗКІВ

ТАТАРЧУК Христина Леонідівна,
*магістрант факультету соціології і права
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний інститут»*

Напевно, немає в юриспруденції більш тісно пов'язаних між собою категорій, більш міцної пари, ніж «права» і «обов'язки». Перебуваючи, здавалося б, «по різні сторони барикад», вони, тим не менш, не можуть існувати окремо один від одного. Їх взаємозв'язок і взаємодія, природна, сутнісна протилежність, але однакова регулятивна значимість повною мірою охоплюються одним словом – «єдність».

Універсальність даної конструкції стосовно всіх сфер юридичних зв'язків дозволяє з достатньою підставою визначити її як принцип права.

Історичний досвід усіх розвинених країн довів, що гармонійний розвиток людини в суспільстві передбачає наявність у неї не тільки можливості задовольняти свої інтереси, потреби, а й потреби надавати іншим членам суспільства можливість задовольняти подібні інтереси і потреби. Без обов'язку кожного індивіда поважати права всіх інших, не перешкоджати їх реалізації, правовий статус стає непевним і нестійким.

Принцип єдності прав і обов'язків не тільки забезпечує правове становище особи, але і як наслідок, детермінує і певним чином спрямовує її юридично значущу поведінку. Регулятивна «міць» принципу єдності прав і обов'язків реалізується в конкретних правовідносинах, де він виступає запорукою їх належного формування та безперешкодного здійснення.